

1. PRVA SVETOVNA VOJNA

(Vir: <http://zgodovina-jazon.splet.arnes.si/razvoj-demokracije/>)

Interaktivni zemljevid je na povezavi <https://www.liveworksheets.com/sv153308hg>

Gradivo za učenje o prvi svetovni vojni je vzeto in s portala Jazon in prirejeno za uporabo z dijaki celotnega razreda.

Nameni učenja – naučil/naučila se boš:

- opisati vzroke in povod za prvo svetovno vojno;
- razlikovati med vzroki in povodom za prvo svetovno vojno;
- pojasniti vlogo zavezništva pred in med prvo svetovno vojno;
- opisati potek prve svetovne vojne (fronte, vojskujoče države, časovni potek);
- pojasniti način bojevanja;
- naštetih nove vrste orožja;
- opisati vlogo modernega orožja med vojno;
- opisati, zakaj leto 1917 predstavlja prelomnico;
- pojasniti vzroke za vstop ZDA v vojno in izstop Rusije iz vojne;
- naštetih posledice prve svetovne vojne;
- opisati vlogo žensk med vojno;
- ovrednotiti in utemeljiti pomen prve svetovne vojne;
- na karti pokazati glavna bojišča prve svetovne vojne;
- ključne dogodke in pojave iz časov prve svetovne vojne umestiti v časovni trak;
- izbrati informacije in dokaze iz različnih besedil, slikovnega gradiva, zemljevidov, karikatur, spletnih virov, statističnih podatkov ter oblikovati odgovore, mnenja in interpretacije na vprašanja z delovnega lista;
- z argumenti podpreti esejsko razmišljanje o tem, ali je bila prva svetovna vojna moderna vojna (argumenti vsebujejo dokaze in primere iz spletnih virov);
- izkazati digitalne spretnosti uporabe IKT tehnologije;
- oblikovati pogled na svet, ki temelji na spoštovanju človekovih pravic, enakosti, demokracije in odgovornega in kritičnega državljanstva, razumevanju in spoštovanju različnih ver, kultur in skupnosti ter oceniti, kako so bile zapisane vrednote kršene med prvo svetovno vojno ter zapišem ugotovitve.

Navodila za reševanje delovnega lista:

- preberi naloge in zgodovinske vire na delovnem listu ter besedilo v učbeniku Zgodovina 4 (str. 8–17);
- ponovi učno snov – učne teme Imperialistična podoba sveta, Zaostrovanje odnosov med evropskimi velesilami, Oboroževalna tekma in pot v vojno;
- odgovori na zastavljena vprašanja na delovnem listu in odgovore oddaj v besedilni datoteki v spletno učilnico ali eListovnik oz. reši interaktivni delovni list ter odgovore posreduj profesorju;
- izpolni semafor za samovrednotenje znanja ter ga priloži izpolnjenemu delovnemu listu ter ga oddaj v spletno učilnico ali eListovnik;
- pripravi krajše esejsko razmišljanje ter sestavek oddaj v spletno učilnico ali eListovnik (za zgodovinski esej so pripravljena posebna navodila s kriteriji uspešnosti).

Delovni list

1. V 2. polovici 19. stoletja se je močno spremenil politični zemljevid Evrope. Evropskima velesilama Veliki Britaniji in Franciji sta se v boju za kolonije pridružili novo nastali državi – Kraljevina Italija in Nemško cesarstvo.
 - a) Oglej si spodnjo karikaturu in navedi ime vladarja, ki ga prepoznaš na sliki. Zapiši, po čem si ga prepoznal.
 - b) Zakaj omenjeni vladar grize zemeljsko oblo?
 - c) Karikaturu poveži z enim izmed vzrokov za prvo svetovno vojno in ugotovi njuno povezavo.

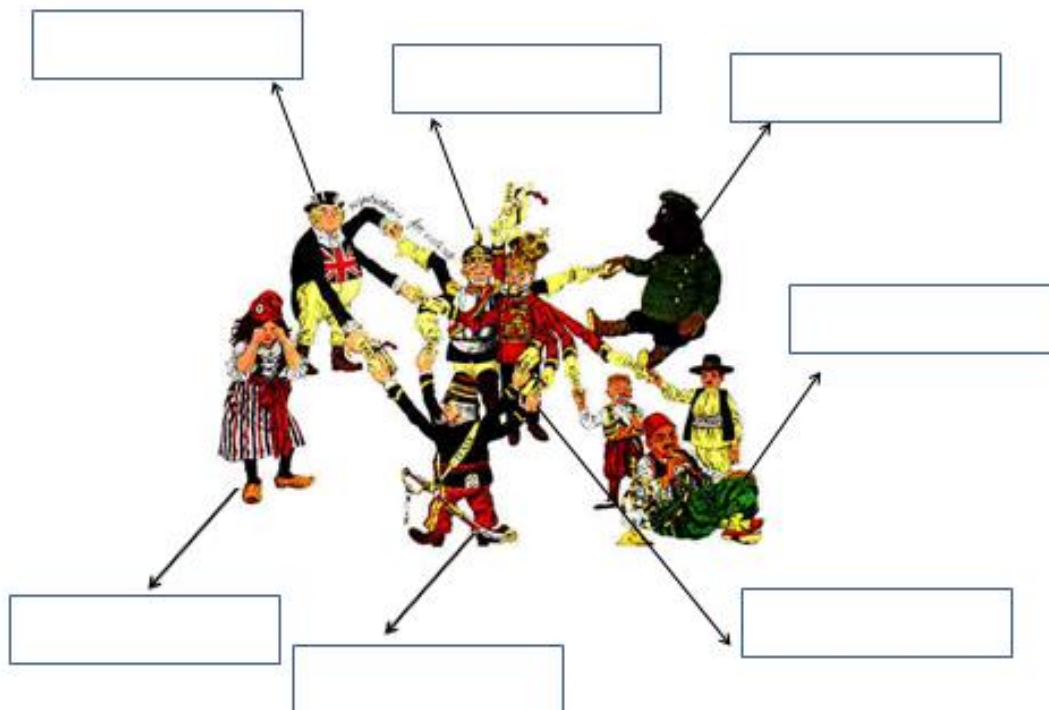
Vir

(Pridobljeno s <https://bit.ly/2xib863>)

2. a) S pomočjo spodnjega vira pojasni, zakaj zavezništvo predstavlja enega izmed vzrokov za 1. svetovno vojno.
- b) Zapiši, katera tabora sta se oblikovala pred vojno in katere države so bile vanju vključene.
- c) V prazne pravokotnike zapiši imena držav, ki jih liki simbolizirajo.

Vir

(Pridobljeno s <https://bit.ly/39T4P65>)

3. Preberi ustrezna gesla na povezavi:
http://www2.arnes.si/~dkramz/zgodovina_4_svarog/7513.html, ki opisujejo vzroke in povod za 1. svetovno vojno. S pomočjo teh gesel zapiši povod za začetek 1. svetovne vojne.

4. Preberi in analiziraj spodnja vira in zapiši, kdo je Avstro-Ogrski nesebično ponudil pomoč. Razloži, časovno zaporedje dogodkov, ki so si sledili po prejetju tega t. i. »praznega čeka«. Pri zapisu odgovora si pomagaj še s spodnjo karikaturou.

Vir A

Berlin, 6. 7. 1914

*Avstro-ogrski ambasador je včeraj na cesarja naslovil tajno osebno pismo od avstro-ogrskega cesarja Franca Jožefa, v katerem mu opisuje avstrijski pogled na nastalo situacijo in ukrepe, katere mora sprejeti Dunaj. Kopijo danes posredujem tudi vam.
 /.../*

Cesar Franc Jožef lahko mirno računa na pomoč njegovega Veličanstva, ki bo zvesto stalo za Avstro-Ogrsko kot je potrebno v skladu z obveznostmi zavezništva in njegovega preteklega prijateljstva.

Bethmann-Hollweg

(Povzeto in prevedeno po <http://www.firstworldwar.com/source/blankcheque.htm> (dostop: 12. 4. 2012).)

Vir B

Ker kraljevska vlada ni dala zadovoljivega odgovora na noto, ki ji jo je izročil avstro-ogrski poslanik v Beogradu dne 23. julija 1914, je cesarska in kraljevska vlada prisiljena, da sama poskrbi ter zavaruje svoje pravice in koristi in da se zateče k sili orožja. Avstro-Ogrska se ima torej od tega trenutka naprej v vojnem stanju s Srbijo.

(http://www.praktik.org/media/Raziskujem_preteklost_9_resitve.pdf (dostop: 12. 4. 2012).)

Vir C

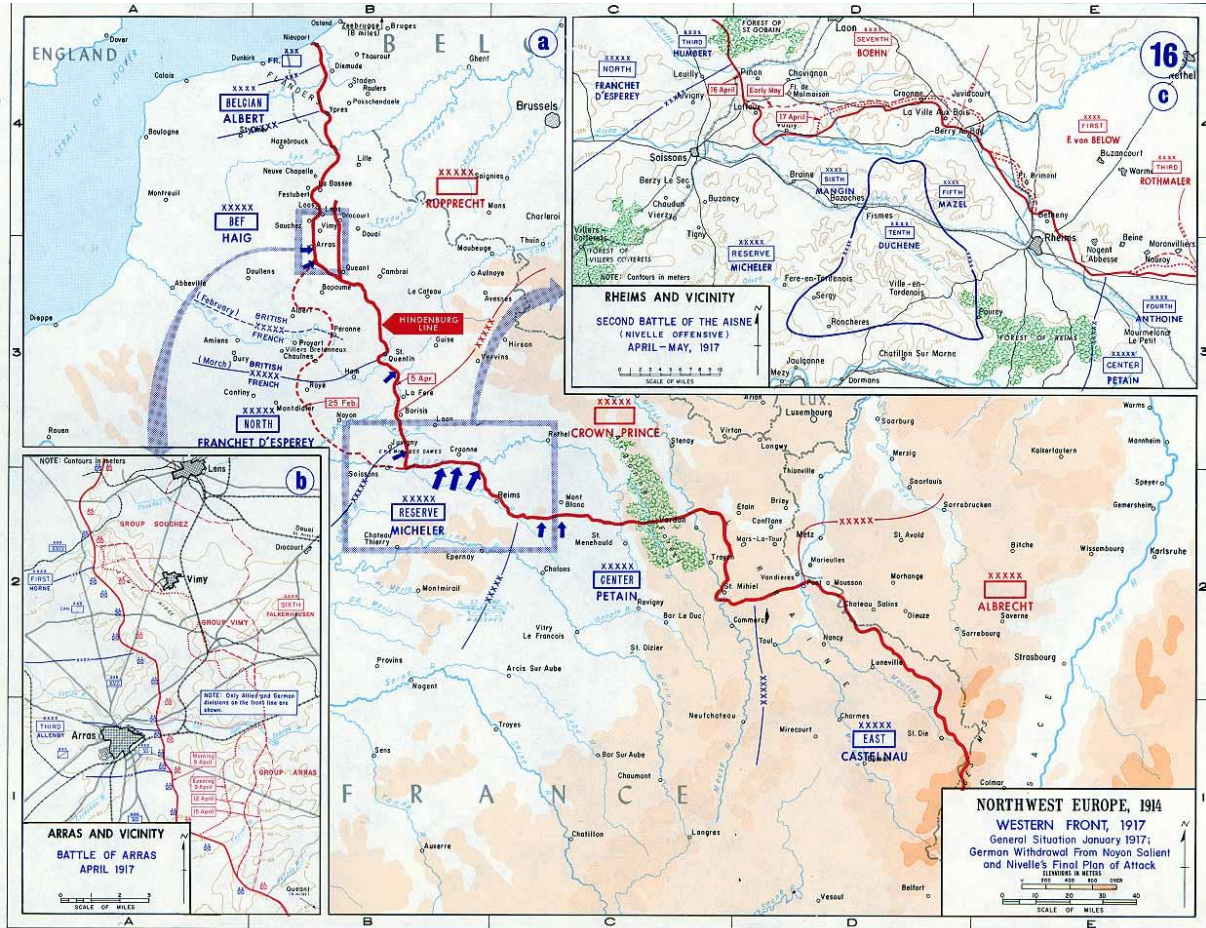

(Pridobljeno s <https://bit.ly/2XnntAr>)

5. Nemci so že leta 1905 pripravili vojaški načrt za vojskovanje v 1. svetovni vojni, ki se je imenoval po nemškemu grofu Alfredu von Schlieffnu.
- Prek katere nevtralne države bi Nemčija napadla Francijo? Pomagaj si s spodnjim zemljevidom.
 - S pomočjo brskalnika Google poišči in zapiši podrobnosti omenjenega vojaškega načrta in pojasni, zakaj se je načrt izkazal za neuspešnega.

c) Pojasi, ali bi bil načrt uspešen, če bi se ga pri izvajanju dosledno držali.

Vir

(Pridobljeno s <https://bit.ly/2y91e6H>)

6. Med 1. svetovno vojno se oblikujejo različna bojišča. V razpredelnico zapiši manjkajoče podatke v zvezi z bojišči.

Ime fronte	Antanta	Centralne sile	Trajanje vojskovanja (od–do) in najpomembnejša bitka
			1914–1918 Bitka za Verdun, 1916 Bitka na Sommi, 1916
		Nemško cesarstvo Avstro-Ogrska	
	Srbija Rusija		Bitka na Ceru, 1914
Italijansko bojišče (soška fronta)			

7. S pomočjo spodnje karikature na povezavi <http://www.worldwar1gallery.com/politicalcartoons/index3.html> in lastnega znanja ovrednoti pomen italijanskega prestopa k antantnim silam.

8. Leta 1917 sta se zgodila dva pomembna dogodka, ki sta vplivala na potek 1. svetovne vojne. Zaradi revolucije boljševikov v Rusiji, se je Rusija počasi izmikala bojevanju ter posledično 3. 3. 1918 podpisala kapitulacijo v Brest-Litovskem. Na drugi strani pa je antanti tabor presenetil vstop ZDA v vojno. **Pozorno si oglej spodnje statistične podatke in razberi ter pojasni enega izmed vzrokov za njen vstop v vojno. Navedi še vsaj dva ostala vzroka.**

Vir

Posojila ZDA evropskima taboroma v 1. svetovni vojni

- 1914 - \$ 824.8 milijonov antanti
- 1914 - \$ 169.3 milijonov centralnim silam
- 1917 - \$ 2.5 milijard antanti
- 1917 - \$ 27 milijonov centralnim silam

<http://edsitement.neh.gov/lesson-plan/united-states-entry-world-war-i-documentary-chronology-world-war-i#sect-activities> (dostop: 12. 4. 2012))

9. Preberi spodnji vir in odgovori na vprašanja.

a) **S pomočjo spletnega brskalnika Google zapiši, kdo je bil Ludendorff.**

b) **Iz vira izpiši, koga je krivil za nemški neuspeh.**

c) **Kje in kdaj je bilo sklenjeno premirje z Nemčijo?**

- d) Nemčija je vojno izgubila iz več razlogov. Poišči tistega, ki se ti zdi najpomembnejši in ga ustrezno utemelji.

Vir

Tistega 28. septembra je Ludendorff začel pred svojim štabom s pregledom situacije na frontah – v bistvu je opravičeval svojo pomladansko ofenzivo – in nenadoma zbesnel. Svoje oficirje je obtožil nezvestobe, cesarsko mornarico izdajstva, Nemce da so krdelo strahopetcev, cesarja je ozmerjal s slabičem. S peno na ustih se je zgrudil na tla v krčevitem živčnem zlomu.

Tisti večer je Ludendorff odšel k Hindenburgu in mu priznal, da bo treba skleniti premirje.

(Čuček, J. idr. (1981): Stoletje svetovnih vojn. Ljubljana: Cankarjeva založba, str. 103.)

10. Med prvo svetovno vojno je zaživela tudi propaganda.

- a) **Oglej si spodnji sliki in opiši vlogo žensk med 1. svetovno vojno.**

- b) **Pojasni, zakaj so ženske lažje zahtevale enakopravnost po vojni kot pred njo.**

Vir

(Pridobljeno s <https://bit.ly/2y68Fvq>)

(Pridobljeno s <https://bit.ly/3cbu4SV>)